

כניסת שבת: 17:29

צאת החג: 18:40

צאת חג ר"ת: 19:21

לקבלת העלון במייל:

sagifrenkel@gmail.com

לתגובות והערות:

שניא 054-6868199

זה השער לה' צדיקים

יבואו בו

פְּרֵשֶׁת – בְּרֵאשִׁית

הקשר בין דוד המלך לאדם הראשון

כתוב במדרש (בילקוט שמעוני רמז,א): על הפסוק "זֶה סֵפֶר תּוֹלְדֹת אָדָם" שהקב"ה העביר לפני אדם הראשון כל הדורות, הראהו דוד המלך חיים חקוקין לו ג' שעות, אמר לפניו רבש"ע לא תהא תקנה לזה, אמר כך עלתה במחשבה לפני, א"ל כמה שני חיי, א"ל אלף שנים, א"ל יש מתנה ברקיע, א"ל הן, א"ל ע' שנים משנותי יהיו למזל זה, מה עשה אדם הביא את השטר וכתב עליו שטר מתנה, וחתם עליו הקדוש ברוך הוא ומטטרון ואדם. הרי שאפשר לתת מתנה של חיים לאדם, בשטר כתוב וחתום.

כתב השל"ה בסידורו (שער השמים) על הפסוקים בתהילים (קמג, ג-ה) 'אֵל תִּבְטְחוּ בַּנְּדִיבִים' כתב כן, כשהגיע אדם הראשון לגיל תתק"ל שנים, והגיע זמנו למוות, התחרט על שנתן משנותיו לדוד המלך ורצה לחזור בו, אמר לו הקב"ה אדם אל תעשה כן, מוצא שפתיך תשמור, הבא ביוצאי חלציד ותראה שיקום אחד שקיים כל נדרי, ומנו הוא יעקב, כמ"ש וידר יעקב נדר, ומה שנדר קיים, מיד חזר אדם ונשאר בנדרו, וזהו שאמר "אֵל תִּבְטְחוּ בַּנְּדִיבִים בְּבֶן אָדָם", רומז לאדם הראשון שהיה נדיב והתנדב לו שבעים שנה, אבל "תֵּצֵא רֹחוֹ יֹשֵׁב לְאֲדָמָתוֹ בַּיּוֹם הַהוּא אָבְדוּ עֲשָׂתָנָתִיו" שבשעה שיצאה רוחו, רצה לחזור בו, "אֲשֶׁרִי שָׁאֵל יַעֲקֹב בְּעֶזְרוֹ שְׁבָרוֹ עַל ה' אֱלֹהָיו" ורק בזכות הקב"ה אלקי יעקב, שאמר לו שעתיד יעקב לקיים נדרי, ומנע אותו מלחזור בו, בזכות זה חי דוד המלך.

ב"אור החמה" מובא: "כי אחר שאדם הראשון חטא, נפגמו אותן השנים ע"י שנגזרה עליו מיתה ואז בטלה מתנתו".

ולכן נחלצו האבות לעזרתו של דוד:

[אברהם] – הניח לדוד המלך 5 שנים. כיון שהיה לו לחיות 180 שנה כמו יצחק, והוא חי רק 175 שנים. [יצחק] – יצחק לא הניח לדוד המלך כלום, כיון שיצחק בא מצד הדין וגם דוד המלך בא מצד הדין. וכתבו גורי האר"י שיצחק נתעבר ביוסף ולכן יוסף נתן במקום יצחק. וכן, יצחק משעת העקידה ואילך נחשב כמות, כיון שקיבל דין המיתה על עצמו. ומה גם שפרחה ממנו נשמתו בפועל, ונכנסה באיל שנשחט במקומו והוא קיבל נשמה חדשה, ומאז לא היה לו לשייר לדוד כלום, לכן נכנס יוסף במקומו ושייר לדוד המלך 37 שנים בשביל יצחק, כנגד אותן 37 שנים שחי יצחק לפני העקידה, שהרי יצחק בעת העקידה היה בן 37 שנים.

[יעקב] – העניק לדוד המלך 28 שנים. היה לו לחיות בעולם כימי אברהם 175 שנים, ולא חי אלא 147 שנים.

[יוסף] – העניק לדוד המלך 37 שנים. יוסף חי 110 שנים, והיה לו לחיות 147 שנה כימי יעקב. מובא ב"ניצוצי אורות": שלמרות שיוסף לא היה גלגול אדם הראשון, יוסף נתן לדוד המלך את רוב השנים מתוך 70 השנים, כיון שמשיח בן דוד יחייה את משיח בן יוסף. אברהם 5 שנים + יוסף 37 שנים + יעקב 28 שנים = בסה"כ 70 שנה (עכ"ל).

בראש השנה תשפב התחדש לי חידוש נפלא, אומר דוד המלך בתהילים (לח,י):
”ה' נִגְדָדְךָ כָּל תַּאֲוֹתַי וְאַנְחָתִי מִמֶּנִּי לֹא נִסְתְּרָה”. סופי תיבות 'איכה'.

ואולי אפשר לרמוז בס"ד כשהאדם הראשון חטא ואכל מעץ הדעת, הקב"ה רצה לשמוע ממנו אנחה, שהוא מצטער שחטא. ומובא בשם הרבי מלובביץ זיע"א שאמר כי אנחה של יהודי על עניינים גשמיים שאינו הולך לו בטוב, כבר נחשב לתשובה גדולה, אבל אם מתאנח מעומקי ליבו על דברים רוחניים, בוודאי ובוודאי שזהו כבר תשובה עילאה.

לכן אם האדם הראשון היה מתאנח, היה עושה תשובה גדולה לפני השם יתברך, ולבסוף לצערו בפועל הוא האשים את האישה שניתנה לו מהשם יתברך.

ואפשר לומר שרמז דוד המלך ע"ה, שזה מה שציפה הקב"ה מהאדם הראשון שאמר לו איכה ונסביר: וַיִּקְרָא ה' אֱלֹהִים אֶל הָאָדָם וַיֹּאמֶר לוֹ אֵיכָה (ג,ט) – וְאַנְחָתִי מִמֶּנִּי לֹא נִסְתְּרָה, זה מה שחפשתי ממך. (עורך העלון).

ושמעתי פעם יסוד חשוב, שלכל אדם יש את התאוות שלו, אם הוא יקח את הכיסופין של התאוות לעבודת השם להשתוקקות למצוות וללימוד התורה יזכה לנצח את היצר הרע, אבל אם יחפש אותם במקומות בכיסופין לדברים גשמיים ולתאוות כסף ונשים או יפול עליו העצבות. והעצבות היא הקליפה היותר קשה מכולם, שהרי העבודה זרה נקראת על שמה (תהלים קטו, ד) 'עֲצָבֵיהֶם כְּסֹף וְזָהָב מַעֲשֵׂה יָדִי אָדָם'. ואפשר לרמוז כסף מלשון כיסופין, השתוקקות לתאוות, זהב מלשון 'זה הב' זה תתן לי שאדם לא מסתפק במה שיש לו וכל הזמן מחפש.

וַיֹּאמֶר ה' אֶל קִין לָמָּה חָרָה לְךָ וְלָמָּה נָפְלוּ פָנֶיךָ (ד,ו)

לכאורה יש להבין, מה פשר קושיית הקב"ה לקין "לָמָּה חָרָה לְךָ וְלָמָּה נָפְלוּ פָנֶיךָ", הרי כתוב קודם "וְהָבֵל הָבִיא גַם הוּא מִבְּכֹרוֹת צֹאנוּ וּמִחֻלְבֵּהוּ וַיִּשַׁע ה' אֶל הָבֵל וְאֶל מִנְחָתוֹ. וְאֶל קִין וְאֶל מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה וַיִּחַר לְקִין מְאֹד וַיִּפְּלוּ פָנָיו" (ד,ד-ה) הרי שחרה לקין על שהקב"ה לא קיבל מנחתו? מתוך החידושי הרי"ם, זו לא היתה שאלה, אלא תוכחה. הקב"ה מוכיח את קין ואומר לו: התבונן מניין באה עצבותך, אינך מצטער על עצם החטא, אלא על הריחוק שהרחקתי אותך. ה"אמרי אמת" מתרץ, הקב"ה ידע שחרה לקין, אבל הקב"ה רצה שקין יבדוק במצפוני ליבו האם באמת חרה לו רק על זה ש"וְאֶל מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה", או שטמונה גם קנאה נסתרת לאחיו על שהקב"ה קיבל את מנחתו. ולכן כפל הקב"ה בשאלתו "לָמָּה חָרָה לְךָ וְלָמָּה נָפְלוּ פָנֶיךָ", כדי שיבדוק את הסיבה האמיתית לחלישות דעתו. ובלשון אחרת אמר זאת רבי דוד פוברסקי, לא חרה לו על הכישלון שלו, אלא על ההצלחה של אחיו. ('מדשן ביתך')

וַתֵּרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמֹאכָל וְכִי תֹאווּהָ הוּא לְעֵינַיִם וְנַחֲמֵד הָעֵץ לְהִשְׁכִּיל וְתִקַּח מִפְּרִיו וְתָאכַל וַתֵּתֵן גַּם לְאִישָׁהּ עִמָּהּ וַיֹּאכֵל (ג,ו)

וַתֵּרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב – סופי תיבות ביאה, 'הָעֵץ' – רמז לאדם, ככתוב (דברים כ,יט): "כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׁדֶה". תֹּאווּהָ הוּא לְעֵינַיִם וְנַחֲמֵד – סופי תיבות 'האדם'. רמז הכתוב שידעו מכאן ענייני תשמיש. (עורך העלון)

וַאֲיִבָּהּ אִשִּׁית בֵּינָךְ וּבִין הָאִשָּׁה וּבִין זֶרַעְךָ וּבִין זֶרַעָהּ הוּא יְשׁוּפָדְךָ רֹאשׁ וְאַתָּה תִּשׁוּפֶנּוּ עֶקֶב (ג,טו)
כאן רמז מלחמת האדם ביצר הרע, אם ירגיז אדם יצר הטוב על יצר הרע (ברכות ה,א), ויקדים אותו ע"י תורה שילמד ויתקדש, אז ינצח אותו. וזהו רמז בראשי תיבות דווקא כדי שתחילה יעסוק בתורה:
הוּא יְשׁוּפָדְךָ רֹאשׁ וְאַתָּה תִּשׁוּפֶנּוּ עֶקֶב ר"ת 'ע"י תורה'.

ועוד רמז על מה תמיד נלחם יצר הרע באדם: הוּא יְשׁוּפָדְךָ רֹאשׁ וְאַתָּה תִּשׁוּפֶנּוּ עֶקֶב ר"ת 'העריות' (כד הביא גם הרה"ג מאיר אליהו שליט"א). (עורך העלון).

וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדְּשׁ אֹתוֹ (ב,ג)

ובגמ' שבת קי"ג. וכבדתו – 'שלא יהא מלבושך של שבת כמלבושך של חול'. מעשה נפלא, סיפר בנו של רבינו הגר"ח קנייבסקי **צוק"ל**, הגאון רבי אברהם ישעיהו שליט"א: פעם בליל שבת ירד רבינו שליט"א לקבלת שבת בלדרמן ללמוד שנים מקרא ואחד תרגום. בעוד הם יורדים, אמר רבינו שליט"א לבנו שכואבות לו הרגלים. פתאום רואה רבי אברהם ישעיהו שליט"א את רבינו שליט"א עולה בחזרה לבית. מיד עלה אחריו ושאל מה קרה? אמר רבינו שנזכר ששכח להחליף נעליים לנעלי שבת. לאחר שהחליף וירד שוב ללדרמן, אמר רבינו שליט"א: "עכשיו פתאום עברו לי הכאבים". (שיח אהרן)

וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד (א,לא)

מובא בדברי ישראל' זיע"א (פרשת בשלח): 'כשהאדם מאמין שאין מקרה בעולם, רק הכל בהשגחה פרטית מן השמים וכל ההווה ומתרגש בעולם אפילו תנועה קלה ואפילו צעדי רגליו ספורים בהשגחה (כמו שאנו מברכים בכל יום 'המכין מצעדי גבר') אזי ע"י אמונה זו ניצול ממרה שחורה ועוגמת נפש כי ע"י שמאמין ששום דבר בעולם אינו נעשה ע"י רצונו של האדם רק הכל בהשגחה מן השמים ממילא לא יכעוס ולא יתקצף ולא ירהר'. רמז נפלא לכך מהפסוק הנ"ל: **וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה** אדם הרואה את א-לוקים בכל מעשיו ויודע שהכל ממנו אזי **וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד** בעיניו.

ובענין זה שואל רבי **פנחס מקוריץ זיע"א**: חז"ל אמרו **ש'רשעים מלאים חרטות'** וידוע שחרטה היא שלב חשוב בתהליך התשובה. אז מדוע הם נקראים רשעים? **ותירץ הרב זיע"א**: לא מדובר על חרטה על עוונות ופשעים, אלא חרטה על דברים שאירעו להם, למה עשיתי כך? למה לא עשיתי כך? וכיו"ב...

וכך היא דרכם של רשעים להתחרט על מה שעשו או על מה שלא עשו כיוון שהם תולים את המקרים באנשים ולא בקב"ה. לעומתם הצדיקים חיים ללא חרטות כי משייכים את כל המקרים על ה' יתברך ויודעים שהוא יתברך משגיח ומנהיג, עשה עושה ויעשה לכל המעשים כולם.

והוסיף רבי פנחס מקוריץ זיע"א: נאמר בפיט י-ה אכסוף: **מִחְבְּלֵי מָשִׁיחַ יוֹצְלוּ לַרֹּחָה פְּדוּתָנוּ תַּצְמִיחַ וְנִסּוּ יָגוֹן וְאַנְחָה**. 'מחבלי משיח יוצלו' זו בקשה שניצל מה'חבלים' שבני אדם רגילים לומר 'חבל' שעשיתי כך 'חבל' שלא עשיתי כך... ו'חבלים' אילו מטשטשים את האמונה בהשגחה פרטית. 'אך אם האדם מזריח בקרבו את אור האמונה אזי יוצל מהם לרווחה ואז 'ונסו יגון ואנחה' אין עצבות אין דיכאון ואין מרה שחורה'. (עלון 'מתוק מדבש')

וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת שְׁנֵי הַמָּאֲרוֹת הַגְּדֹלִים אֶת הַמָּאֹר הַקָּטָן לְמַמְשֶׁלֶת הַיּוֹם וְאֶת הַמָּאֹר הַקָּטָן לְמַמְשֶׁלֶת הַלַּיְלָה וְאֶת הַכּוֹכָבִים (א,טז)

מסופר על הגאון מוילנא (מובא ב'פנינים משולחן הגר"א') שבעת נדודיו התארח פעם אצל אחד מבעלי הבתים, שהיה גם מופלג בתורה. המארח, שהבין שלפניו עומד אדם גדול ומיוחד, שיתף את הגאון בדבר שהטריד את מנוחתו: על אחד הדפים בחומש של אביו (של המארח), לצד המלים **וְאֶת הַמָּאֹר הַקָּטָן לְמַמְשֶׁלֶת הַלַּיְלָה**, כתב האב ראשי תיבות: "גועשאנ"ק המארח סיפר שהוא אינו מצליח להבין ראשי תיבות סתומים וחסרי פשר אלה, ושכבר ניסה לשאול אנשים רבים מה פשר ראשי התיבות, אך איש לא ידע להשיב לו. הגאון מוילנא עיין בראשי התיבות והסביר מיד לאותו אדם מה הייתה כוונת האב בראשי תיבות אלה: נאמר בגמרא במסכת בבא מציעא – **"גדול, וסמוך על שולחן אביו, נקרא קטן"**. דהיינו, אדם, כל זמן שהוא סמוך על שולחן הוריו וניזון מהם ואין לו מקור הכנסה משלו, נקרא "קטן" לענין דינים ודברים מסוימים, גם אם הגיע לבגרות. ואף כאן, הירח נקרא "המאור הקטן" בדיוק מסיבה זו, שאין לו מקור אור עצמי משלו, אלא הוא מקבל את אורו מהשמש.

וזהו הדבר שרצה האב להסביר כשכתב את ראשי התיבות "גועשאנ"ק", כי ראשי תיבות אלה הן ראשי התיבות של המימרא הנ"ל בבבא מציעא – **"גדול וסמוך על שולחן אביו, נקרא קטן"**.

ואפשר להוסיף דבר מעניין, בברית מילה מברכים את הרך הנולד במילים "זה הקטן, גדול יהיה". וגם כאן, יש לבאר בדומה לאמור לעיל – לאחר הלידה, בשנים הראשונות לחייו, אורו הפנימי של האדם מעוצב בעיקר על ידי סביבתו ומשפחתו וכיוצא בזה, שהרי בשלב זה הוא טרם פיתח תכונות וכוחות משלו, ולכן הוא עדיין בבחינת "המאור הקטן", דוגמת הירח שאין לו אור עצמי אלא מקור אורו מהשמש; ועליו אנו אומרים, "גדול יהיה" – לעתיד יתפתח ויהיה משול למאור הגדול, השמש, שיש לו אור עצמי וכוח משלו, ויזכה להיות מקור אור לאחרים. ('ברינה יקצורו')

דרשו רבותינו, כי כל אחד ואחד מאיתנו כותב ספר. מדובר בספר תולדות אדם. כל מעשיו של האדם נכתבים בספר זה. עד כמה רבותינו נזהרו, שלא יפגעו חלילה באף אדם.

להלן סיפור מופלא על הגאון רבי אברהם גורביץ המעובד ממוסף שבת-קודש: בחור אחד ביקש להתחזק. הוא נסע לשיבת גייטסהד שבאנגליה. לאחר שחזר סיפר סיפור מדהים שהתרחש איתו: "יום אחד רציתי ללמוד בשקט ובריכוז רב. נכנסתי לחדר שיעורים ונעלתי את הדלת. חולפות דקות ספורות ומישהו ניסה לפתוח את הדלת. הוא הבין, שהדלת נעולה מבפנים. לכן הוא נקש על הדלת כדי שאפתח אותה".

"מכיוון שאותו אדם לא הגיע לחדר בזמן השיעורים, החלטתי להתעלם ממנו. המשכתי ללמוד אבל הוא המשיך לנקוש על הדלת. קיוויתי, שהוא יבין לבד, שאני מתעלם ממנו ולא מתכוון לפתוח לו את הדלת – אבל זה לא קרה. הוא המשיך להקיש בדלת ולהפריע לי. מכיוון שכל המטרה שלי הייתה ללמוד בשקט, החלטתי לקום ולגעור בו". "ניגשתי לדלת ושאלתי: 'מי שם?' מהעבר השני נשמע: 'אברהם גורביץ'.

הבנתי מיד, שהדובר חומד לצון, ולא די שהוא הפריע לי במשך דקות ארוכות, הוא עוד מחקה את קולו של ראש הישיבה כדי לעבוד עלי ולהלחיק אותי. צעקתי לעברו: 'תפסיק לבלבל לי את המוח'. "התיישבתי ללמוד והחלטתי שזהו, אני לא פותח. אבל זה לא עזר לי. הנקישות המשיכו ואני שומע מעבר לדלת את קולו של אותו אדם: 'פתח לי בבקשה – שכחתי משהו בחדר'. לא פתחתי.

אולם, הוא לא הרפה ולאחר כמה רגעים אמר: 'פתח לי בבקשה את הדלת – אני נכנס רק לרגע אחד, לוקח משהו ויוצא מיד'. החיקוי היה מוצלח, אבל עלי קשה לעבוד. לבסוף החלטתי לפתוח את הדלת מאחר וכל המטרה שלי הייתה ללמוד בשקט, ואותו אדם לא אפשר לי זאת.

החלטתי להשקיט אותו. פתחתי את הדלת בשיא המהירות והתכוננתי להניס את הטרדן ו... אני רואה את ראש הישיבה הגאון רבי אברהם גורביץ עומד מולי וידיו הקדושות מכסות את פניו".

הצדיק גישש את דרכו לתוך החדר כמו עיוור. זמן רב לקח לו עד שהצליח למצוא את מה ששכח שם. לאחר מכן יצא כלעומת שבא, כאשר במשך כל הזמן הזה ידיו מכסות את פניו. הוא לא ראה אותי. הוא עשה זאת, כדי שאני לא אתבייש בעובדה שלא פתחתי את הדלת במשך זמן רב!". ('פניני עין חמד')

זכות דברי התורה בעלון יעמוד:

ה' ישמור את כל עם ישראל, וכל חייל ישראל וכוחות הבטחון.

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, נועה בת יעל, קרן בת רחל, אלינה בת אירנה, מאי בת מאירה, מילנה בת סבינה, ספיר שמחה בת חנה, שירה דניאל בת ציונה.

לזרע בר קיימא: מורן בת רותי, לירז בת מרים. עדן שירה בת גילה.

לפרנסה בשפע: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.

לרפואה שלמה: מרים בת ציפורה, שמואל בן דבורה, לרפואת כל הפצועים.

לעילוי נשמת: ציפורה בת מורוור ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, יוסף מיכאלשוילי בן רפאל ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, לעילוי נשמת חיילנו והנרצחים 7 לאוקטובר.

קוראים וקוראות נכבדים, נפתח אצלנו בשכונה כולל אברכים, על מנת לסייע להחזיק אותם מי שרוצה לקנות ברכה בעלון, ולהחזיק תורה על הדרך, כל שם לברכה 250 ₪ למשך שנה. ניתן להעביר בביט למספר 054-6868199. מי שרוצה לתרום לכולל גם בלי קשר לברכה, מצורף לינק:

<https://paypage.takbull.co.il/212sh>